

Кузнєцов Вадим, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук Віталій Григорович, доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

ГАРАНТІЇ ДОТРИМАННЯ ЗАКОННОСТІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Посилаючись на ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» відповідні підрозділи уповноважених органів мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність для припинення та попередження кримінальних правопорушень[1]. Якщо переглянути практику застосування оперативного інструментарію сильно пов'язане з втручанням службових осіб у приватне життя громадян. Тому така проблема як дотримання прав людини та громадянина під час проведення ОРД постає об'єктом для багатьох учених [2, с. 149].

Зокрема дану проблему розглядали О. М. Бандурка, В. Д. Берназ, Р. С. Белкін, О. В. Горбачов, В. Л. Грохольський, Ю. М. Грошевий, Е. О. Дідоренко, О. Ф. Долженков, П. А. Єрмакова, В. І. Ківалов, В. К. Лисиченко, В. Л. Ортинський, Ю. Ю. Орлов, М. А. Перепелиця, М. М. Погорецький, А. М. Притула, М. В. Салтевський та інші.

Частіше за все здійснення оперативно-розшукових заходів під час ОРД втручається у сферу здійснення громадянами своїх прав і свобод, тому оперативні працівники повинні брати за фундамент здійснення своєї роботи саме дотримання визначених законних засад, які зазначені у ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [1]. Тому діяльність уповноважених підрозділів Національної поліції України під час виявлення, розслідування та попередження злочинів, а також їх профілактики з метою не повторності, мають відповідати відповідному характеру і рівню суспільної небезпеки злочинного посягання та оперативній ситуації [2, с. 152].

Проаналізувавши різні наукові підходи до системи принципів ОРД можна зробити висновок, що більшість підтримує дотримання саме конституційних принципів, а саме:

- а) невтручання в особисте та сімейне життя людини;
- б) поваги до гідності особи;

в) презумпції невинуватості;

г) свободи та особистої недоторканності людини й громадянина та інші [3, с.101].

Психологічним фактором виконання вище перелічених принципів досягається тим, що суб'єкти ОРД повинні бачити в людині стосовно якої здійснюються оперативно-розшукові заходи, індивідум, інтереси та права якого охороняються державою та оперативно-розшуковою діяльністю також.

Необхідно зазначити, що принцип дотримання законності полягає у чіткому дотриманні чинного законодавства та в точному виконанні його змісту. Хоч і проведення ОРД в законному порядку визначено у багатьох нормативно-правових актах, в першу чергу він повинен пов'язуватись саме з конституційними принципами. Разом з тим працівники оперативних підрозділів Національної поліції України у своїй діяльності керуються нормами оперативно-розшукового законодавства й інших правових актів, які становлять правову основу ОРД [3, с.257]. Тому під час здійснення оперативно-розшукової діяльності не допускається порушення прав і свобод людини та юридичних осіб. Так як всі нормативно-правові акти впливають саме з Конституції України і не дотримання хоча б якоїсь норми одразу порушує норми конституції [4].

Отже, на нашу думку основу ОРД як державно-правової форми забезпечення публічного порядку та охорони державних інтересів являють собою нормативно встановлені принципові засади які з точністю до основного закону її регулюють, що створює підтримання встановленого правового балансу в державі. Відповідно до цього засоби здійснення ОРД повинні відповідати як нормам, які на пряму регулюють їх застосування, так і системі конституційних та управлінсько-організаційним положенням.

-
1. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 р. № 2135–ХІІ.
 2. Шинкаренко І.Р. Проблеми удосконалення правового регулювання оперативно-розшукової діяльності. *Кримський юридичний вісник*, 2007. № 1. С. 149-180.
 3. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ. Заг. частина: Підручник / Під ред. Л.В. Бородича [Авт. кол.: Е.О. Дідоренко, І.П. Козаченко, Я.Ю. Кондратьєв, В.П. Пилипчук, В.Л. Регульський]. Луганськ: РВВ ЛІВС, 1999. Т. 1. 390 с.
 4. Конституція України / Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.